

ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΥ ΕΙΚΟΝΟΣ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ ΑΜΠΕΛΑΚΙΩΝ ΞΥΛΑΓΑΝΗΣ

Όπου και αν στρέψει κανείς το βλέμμα του στα γεωγραφικά όρια της Ιεράς Μητροπόλεως Μαρωνείας και Κομοτηνής δύναται να δει ιερούς τόπους και ιερά προσκυνήματα. Ένα ακόμη τέτοιο ιερό προσκύνημα είναι και αυτό της Αγίας Οσιοπαρθενομάρτυρος Παρασκευής στην περιοχή «Αμπελάκια» Ξυλαγανής του Νομού Ροδόπης, όπου κατά θαυμαστό τρόπο ανευρέθη η ιερά εικών της Αγίας, όπως ακριβώς συνέβη – γράψαμε σχετικά άρθρα στον «Παρατηρητή της Θράκης» – και στην τοποθεσία της Παναγίας Φανερωμένης Βαθυρρύακος (Φατήρ – Γιακά) και στην περιοχή της Αγίας Μαρίνης Ιμέρου.

Το ιστορικό – χρονικό της ανευρέσεως της ιεράς και θαυματουργού εικόνας της Αγίας Παρασκευής, όπως σώζεται στην άγραφη προφορική παράδοση, έχει ως εξής: Μετά τον εμφύλιο πόλεμο και ειδικότερα κατά τα πρώτα έτη της δεκαετίας του 1950, χωρίς να μπορεί σήμερα πια να διαπιστωθεί η ακριβής χρονολογία, ο πάμπτωχος, κατ' επάγγελμα αγρότης και κτίστης, κάτοικος της Ξυλαγανής, αείμνηστος και όντως μακαριστός Ευστάθιος Μεραχτσάκης του Μιχαήλ, πεθερός του αιοδίμου Εφημερίου της Ξυλαγανής π. Δήμου Βαλασιδή, είχε την ιδιαίτερα ευλογία από Θεού να δει κατ' όναρ (στον ύπνο του) της Αγία Οσιοπαρθενομάρτυρα Παρασκευή. Ο μακαριστός Ευστάθιος Μεραχτσάκης ήτο ανήρ αγαθός, καλόβουλος, καλοπροαίρετος και με βαθύτατη πίστη. Μέχρι και σήμερα μνημονεύεται από τους κατοίκους της Ξυλαγανής η καλή και αγαθή του προαίρεση και καρδιά, αλλά και η ανεξικακία και η ταπεινοφροσύνη του.

Αυτόν λοιπόν τον ταπεινό δούλο του Θεού επέλεξε η Αγία Παρασκευή να «επισκεφθεί» για να φανερώσει το θαύμα της, θεολογικότερα θα λέγαμε, το «σημείον» αυτής προς όλους τους κατοίκους της Ξυλαγανής.

Δύο φορές ενεφανίσθη στον ύπνο, κατ' όναρ, εν είδει οράματος, του μακαριστού Ευσταθίου, η Αγία Παρασκευή υπό την μορφή νεαράς και εκπάγλου καλλονής κόρης, η οποία με σεμνό τρόπο και γλυκύτατη, πλην σαφέστατη και απαιτητική, φωνή τού υπέδειξε την τοποθεσία «Ελ-Τεπέ», όπου τον πρόσταξε να ανασκάψει σε συγκεκριμένο πεδινό και καταπράσινο σημείο για να ανεύρει την ιερά από ετών ενταφιασμένη εικόνα της, καθώς και ένα παλαιό μανουάλι. Η περιοχή «Ελ-Τεπέ», όπως ονομάζετο στην τουρκική, είναι η τοποθεσία που ευρίσκεται εκτός της Ξυλαγανής και εκτείνεται στην νοτιοδυτική της κωμοπόλεως πλευρά, όπου τότε υπήρχαν μεγάλες εκτάσεις με αμπέλια και για τον λόγο αυτό όλη η περιοχή ονομάζετο «Αμπελότοπος» ή «Αμπελάκια».

Στην περιοχή αυτή, δύο φορές κατ' όναρ, υπέδειξε η Αγία Παρασκευή στον Ευστάθιο το σημείο για την ανεύρεση της ιεράς εικόνας της και του παλαιού μανουαλίου. Ο Ευστάθιος επείσθη με τα λεγόμενα της Αγίας και ήτο έτοιμος να ανασκάψει το συγκεκριμένο σημείο που του υπέδειξε, αλλά καθυστέρησε να το πράξει, διότι η σύζυγός του ήταν αντίθετη και δεν επέιθετο. Αξίζει να σημειωθεί ότι ακόμη ένας λόγος της αντιδράσεως της συζύγου του ήταν και η πενία της οικογενείας, αφού η Αγία Παρασκευή

ζητούσε από τον Ευστάθιο να ανεγείρει μικρό εξωκκλήσιο στο σημείο ανευρέσεως της εικόνας. Επειδή όμως η οικονομική κατάσταση της οικογενείας Μεραχτσάκη δεν ήταν καλή, η σύζυγός του, σκεπτόμενη και το οικονομικό κόστος για την ανέγερση ενός εξωκκλησίου, αντιδρούσε ακόμη περισσότερο.

Ο μακαριστός Ευστάθιος ύστερα και από την δεύτερη εμφάνιση της Αγίας στον ύπνο του ευρίσκετο σε απόγνωση και δίλημμα, αφού τα λεγόμενά του για όσα του είχαν αποκαλυφθεί, δεν εγένοντο πιστευτά. Τότε η σύζυγος του Ευσταθίου είδε στον ύπνο της έναν νεαρό έφιππο άνδρα ο οποίος, τρόπον τινά, την επέπληξε επειδή προέβαλλε συνεχώς αντιρρήσεις στον σύζυγό της για την ανασκαφή και ανεύρεση της ιεράς εικόνας, καθώς επίσης και για την ανέγερση του εξωκκλησίου. Τελικώς η επιφυλακτική γυναίκα επείσθη καιπίστευσε, οπότε άνοιξε η οδός για την ανεύρεση της εικόνας.

Ο Ευστάθιος την επομένη εντόπισε σημείο, το οποίο του υπέδειξε η Αγία Παρασκευή, ανέσκαψε και ανεύρε την ιερά εικόνα, η οποία ήτο τελείως φθαρμένη από το πέρασμα των ετών, αλλά την ώρα που η αξίνα έφτασε το μανουάλι το ετρύπησε στην κάτω επιφάνειά του. Τόσο η ιερά εικόν, όσο και το μανουάλι μέχρι προ ολίγων ετών εσώζοντο στο εξωκκλήσιο, αλλά εκλάπησαν από ιερόσυλους, όπως το ίδιο συνέβη αργότερα, όταν εκλάπησαν δύο μεγάλης αξίας κανδήλες από το εξωκκλήσι που ήταν δωρεά πιστών προσκυνητών. Σημειωτέον, ότι η ιερά εικόνα και το μανουάλι, κατά την άγραφη προφορική παράδοση, θα πρέπει να ενταφιάσθηκαν στην συγκεκριμένη περιοχή από Χριστιανούς κατά την περίοδο της Οθωμανοκρατίας.

Ο Ευστάθιος που ήταν άριστος και δεξιοτέχνης κτίστης, αφού ανεύρε την ιερά εικόνα, άρχισε να σκέφτεται την ανέγερση του εξωκκλησίου που είχε ζητήσει η Αγία. Αρχικά επεσκέφθη τον τότε πρόεδρο της κοινότητας Ξυλαγανής για να του ζητήσει οικονομική ενίσχυση ή έστω τα οικοδομικά υλικά για την ανέγερση του εξωκκλησίου, αλλά εκείνος απέπεμψε τον ταπεινό Ευστάθιο με ειρωνείες και χλευασμούς. Τότε ο Ευστάθιος αναγκάστηκε, προ του αδιεξόδου και της αδιαφορίας των συγχωριανών του, να αναλάβει όλο το κόστος της ανεγέρσεως του εξωκκλησίου, το οποίο επεράτωσε με την βοήθεια της Αγίας.

Κατά την ανασκαφή των θεμελίων από τον Ευστάθιο συνέβησαν και δύο όντως θαυμαστά γεγονότα, τα οποία ήταν η αποστομωτική απάντηση της Αγίας Παρασκευής σ' όλους εκείνους που καθώς πήγαιναν να καλλιεργήσουν τους αμπελώνες τους, χλεύαζαν με διάφορα λογοπαίγνια τον Ευστάθιο όταν άνοιγε τα θεμέλια για την ανέγερση του εξωκκλησίου. Ένας λοιπόν κάτοικος της Ξυλαγανής καθώς πήγαινε με το κάρο του στον αμπελώνα του, πλησίασε τον Ευστάθιο ο οποίος άνοιγε τα θεμέλια και αφού χλεύασε ως άσκοπη και ανούσια την ενέργειά του να ανεγείρει το εξωκκλήσιο, μπήκε στα μισού μόλις μέτρου θεμέλια και όταν ηθέλησε να βγει, δεν μπορούσε να κάνει βήμα, ωσάν να ευρίσκετο σε λάκκο τριών μέτρων. Αμέσως όμως κατενόησε την αιτία αυτού που του συνέβαινε και αφού ζήτησε συγγνώμη από την Αγία Παρασκευή, υπεσχέσθη ότι όταν τελείωνε η ανέγερση του εξωκκλησίου θα προσέφερε ως δωρεά την κατασκευή της πόρτας και των παραθύρων του. Τότε και μόνο τότε κατάφερε να βγει από τα θεμέλια και να φύγει.

Μετά από λίγη ώρα πέρασε με το κάρο του από το ίδιο σημείο όπου εργαζέτο ο Ευστάθιος και άλλος κάτοικος της Ξυλαγανής, γέρων στην ηλικία, ο οποίος πήγαινε στο αμπέλι του. Στην ερώτησή του τί κατασκεύαζε ο Ευστάθιος, εκείνος απάντησε: «Την Αγία Παρασκευή». Όταν ο γέρων άκουσε την απάντησή του, τον εχαράκτήρισε ελαφρόμυαλο και

τρελό. Φεύγοντας ο αυθάδης γέρων και σε απόσταση 300 μέτρων, τα ζώα του αφηνίασαν ξαφνικά και άρχισαν να τρέχουν σε σημείο που τον έριξαν από το κάρο και ενώ κρατούσε τα ηνία, τον έσερναν ώσπου έσπασε τα δύο του πόδια. Ο γέρων κατενόησε τι συνέβη και μετανοών εξήτησε συγγνώμη από την Αγία Παρασκευή.

Το εξωκκλήσιο κατεσκευάσθη εξ' ολοκλήρου από τον μακαριστό Ευστάθιο και γύρω – γύρω εφυτεύθησαν διάφορα δέντρα, αλλά νερό δεν υπήρχε στο σημείο εκείνο για να αναπτυχθούν. Τότε η Αγία Παρασκευή ενεφανίσθη και πάλι στον ύπνο του και του υπέδειξε το σημείο, πλησίον του εξωκκλησίου, όπου ευρίσκετο ένα τεράστιο δέντρο (Καραγάτς), το οποίο υπάρχει μέχρι και σήμερα, προκειμένου να ανασκάψει το έδαφος και να βρει πόσιμο ύδωρ, όπως και έγινε.

Οι πιστοί, ασθενείς και υγιείς, προσέτρεχαν στην πηγή του αγιάσματος, όπως ονόμαζαν το ύδωρ, και ελάμβαναν και έπιναν για θεραπεία των ασθενειών τους και για ευλογία. Πριν από ολίγα έτη η πηγή εστέρευε, αλλά ο εγγονός του μακαριστού Ευσταθίου και υιός του αοιδίμου Εφημερίου Ξυλαγανής Δήμου Βαλασίδη, κ. Γεώργιος Βαλασίδης, σε συνεργασία με τον Δήμο Μαρωνείας και με δική του σχετική οικονομική δωρεά κατάφεραν να μεταφέρουν με σωλήνες το νερό σε απόσταση 2 χιλιομέτρων μέχρι το εξωκκλήσιο για να ποτίζονται τα φυτά και τα δέντρα, που έχουν μεταμορφώσει τον περιβάλλοντα χώρο σε πραγματική όαση, όπου πολλοί προσκυνητές πηγαίνουν να προσευχηθούν, να ανάψουν το κεράκι τους και να κοιμηθούν, όταν το έχουν τάξει στην Αγία Παρασκευή.

Τα τελευταία έτη το μικρό εξωκκλήσιο ευπρεπίσθη εσωτερικά και εξωτερικά με δωρεές του Γεωργίου Βαλασίδη και πολλών κυριών εκ Κομοτηνής, οι οποίες κατ' έτος στην πανήγυρη της Αγίας Παρασκευής ετοιμάζουν διάφορα εδέσματα και τα προσφέρουν στους προσκυνητές.